



Kan bare gjengis offentlig i
anonymisert form, jf. domstolloven
§ 130 første ledd

NORGES HØYESTERETT

Den 22. november 2019 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2019-2166-U, (sak nr. 19-157142SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Janne Rebecca Fjelnseth)

B (advokat Venil Katharina Thiis)

mot

X kommune (X kommune
v/advokat Lars Marius Heggberget)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til ankebehandling, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd, i sak om tvangsadopsjon.
- (2) A og B er foreldre til C, født 00.00.2013. Da barnet ble født, var foreldrene henholdsvis 14 og 16 år gamle.
- (3) Barneverntjenesten traff 12. september 2013 akuttvedtak om plassering utenfor hjemmet. C ble plassert i beredskapshjem. Ved senere vedtak har X kommune overtatt omsorgen for C med det opprinnelige beredskapshjemmet som fosterhjem.
- (4) Kommunen fremsatte i 2018 begjæring om at fosterforeldrene skulle få adoptere C. Fosterforeldrene samtykket i besøkskontakt med far, men ikke med mor.
- (5) Ved vedtak 2. november 2018 tok Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Trøndelag begjæringen til følge. Det var dissens om vedtaket. Mindretallet – den alminnelige meddommeren – mente at det ikke forelå tilstrekkelig tungtveiende grunner for tvangsadopsjon, og at det ikke var klart nok at adopsjon ville være til barnets beste.
- (6) Foreldrene brakte fylkesnemndas vedtak inn for tingretten. Sør-Trøndelag tingrett avsa 14. mai 2019 dom med slik slutning:

- «1. **A og B fratras foreldreansvaret for C, f. 00.00.2013, jf. barnevernloven § 4-20 første ledd.**
2. **Det gis samtykke til at D og E adopterer C, jf. barnevernloven § 4-20 andre og tredje ledd.**
3. **Det fastsettes besøkskontakt mellom C og B etter adopsjon med to ganger per år med to timers varighet, jf. barnevernloven § 4-20 a.»**
- (7) Også i tingretten var det dissens. Den fagkyndige meddommeren – en psykologspesialist – mente at det ville være til C' beste å forbli fosterbarn, og fremhevet viktigheten av å bevare kontakten med den biologiske familien. Mindretallet la også vekt på de biologiske foreldrenes gode utvikling, at samværene med dem fungerer godt, og at dette i seg selv er viktig for barnets identitetsutvikling.
- (8) Foreldrene anket til Frostating lagmannsrett som 27. august 2019 avsa beslutning med slik slutning:
- «1. **Det gis ikke samtykke til å fremme As anke i sak 19-103376ASD-FROS.**
2. **Det gis ikke samtykke til å fremme Bs anke i sak 19-103390ASD-FROS.»**
- (9) *A og B* har anket til Høyesterett.
- (10) *B* har i hovedsak anført:
- (11) Saken gjelder et svært alvorlig inngrep. Både Fylkesnemnda og tingretten har vært i tvil om avgjørelsen. Det følger av rettspraksis at for å kunne gjennomføre tvangsadopsjon må det foreligge en relativt stor sikkerhet for at det vil være til barnets beste å bli adoptert.
- (12) Vilkårene for å gi samtykke til ankebehandling i lagmannsretten var oppfylt. Anken til lagmannsretten var av betydning utenfor den foreliggende sak, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav a. Det er også vesentlige svakheter ved tingrettens dom, jf. tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c.
- (13) Heller ikke før storkammerdommen fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) 10. september 2019 *Strand Lobben med flere mot Norge* var det i tråd med gjeldende rett å foreta tvangsadopsjon i et tilfelle som dette, hvor samværene fungerer godt, de biologiske foreldrene ivaretar kontakten på en god måte og dette i seg selv vil være positivt for barnets identitetsutvikling. Det vises til dissensen i tingretten på dette punktet.
- (14) Tingrettens dom er for øvrig på flere punkter i strid med den rettsstilstanden som nå følger av EMDs storkammeravgjørelse 10. september 2019.
- (15) *A* har i hovedsak anført:
- (16) Det er en svakhet ved tingrettens dom at tingretten ikke har vurdert konsekvensene for *C* av at det ikke fastsettes besøkskontakt med biologisk mor, som han i dag har velfungerende samvær med. Flertallet i tingretten har ikke foretatt en tilstrekkelig vurdering av forholdet til Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) artikkel 8 i denne sammenheng.

- (17) Flertallets vurdering av «barnets beste» er heller ikke i samsvar med de føringer som er fastsatt av EMD i storkammeravgjørelsen 10. september 2019 og i tidligere avgjørelser.
- (18) *X kommune* har inngitt tilsvaer. Det er i korte trekk anført at det ikke er mangler ved tingrettens dom eller lagmannsrettens beslutning, og at saken heller ikke reiser prinsipielle spørsmål.
- (19) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling. Dette omfatter blant annet om de lovbestemte vilkårene for ankebehandling i lagmannsretten er oppfylt. Ved denne prøvingen har utvalget full kompetanse. Utvalget prøver også om lagmannsrettens beslutning er forsvarlig, og om den er begrunnet så langt hensynet til forsvarlig saksbehandling tilsier det, jf. blant annet HR-2017-776-A avsnitt 27.
- (20) Etter tvisteloven § 36-10 tredje ledd bokstav c kan lagmannsretten gi samtykke til å fremme en anke fordi det er «vesentlige svakheter ved tingrettens avgjørelse eller saksbehandling». Det følger av rettspraksis at bestemmelsen forstås slik at lagmannsretten har kompetanse til å gi samtykke til ankebehandling dersom det til saksbehandlingen eller avgjørelsen knytter seg spesielle forhold som med tyngde taler for at slikt samtykke blir gitt. Ankeutvalget viser til Rt-2019-2074-U avsnitt 16 og 17 med videre henvisninger.
- (21) Adopsjon er et særlig inngripende tiltak, som bare kan gjennomføres dersom det foreligger særlig tungtveiende grunner, se Rt-2015-110 avsnitt 46. I Høyesteretts dom 11. september 2018 (HR-2018-1720-A) avsnitt 59 uttaler førstvoterende under henvisning til den praksis fra EMD som forelå på det tidspunktet:
- «For at det skal gis samtykke til adopsjon mot foreldrenes ønske må det altså foreligge 'exceptional circumstances' og beslutningen må være motivert av 'an overriding requirement pertaining to the child's best interests'. Som nevnt i det jeg har tidligere sitert fra avsnitt 46 i Rt-2015-110 må kravet om 'særlig tungtveiende grunner' forstås på samme måte.»**
- (22) Hvilke krav som må stilles for adopsjon, er nå ytterligere belyst gjennom EMDs storkammeravgjørelse 10. september 2019. Etter at denne avgjørelsen forelå, har Høyesterett besluttet at anken i fire barnevernsaker skal behandles av Høyesterett i storkammer.
- (23) De konkrete omstendighetene i denne saken, herunder blant annet de biologiske foreldrenes unge alder, gjør det ikke klart at de meget strenge vilkårene for adopsjon er oppfylt. I og med at tingrettens dom er avsagt før EMDs storkammeravgjørelse 10. september 2019, er betydningen av denne avgjørelsen ikke vurdert i saken. Dette medfører etter ankeutvalgets syn at det knytter seg spesielle forhold til tingrettens avgjørelse som med tyngde taler for at samtykke til ankebehandling i lagmannsretten blir gitt. Vilåret i tvisteloven § 36-10 første ledd bokstav c er dermed oppfylt.
- (24) Ankeutvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens avgjørelse må oppheves, slik at lagmannsretten kan foreta en ny vurdering av om det skal gis samtykke til å fremme anken.
- (25) Kjennelse er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Mette Moe